

2161 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 30 april 2024 (2023-2024)

Voorstel van resolutie

van Mieke Schauvliege, Meyrem Almaci,
Jeremie Vaneeckhout en Staf Aerts

over de stopzetting van de aanvoer
van Russisch lng-gas in de haven van Zeebrugge

TOELICHTING

De Ing-terminal in de haven van Zeebrugge fungeert al enige tijd als draaischijf voor Russisch vloeibaar aardgas. Het is zelfs een van de belangrijkste hubs voor de export van Russisch gas wereldwijd. In de terminal wordt Russisch gas uit de Noordelijke IJszee geïmporteerd, maar ook overgeheveld van dure en schaarse ijsbrekertankers naar conventionele Ing-tankers — overslag in het vakjargon — om zo een pak goedkoper Russisch gas vanuit de IJszee naar niet-Europese markten te exporteren, zoals China. Volgens het Institute for Energy Economics and Financial Analysis is het handelsvolume de voorbije jaren gestegen van 5,46 miljard kubieke meter gas in 2021 naar 7,77 miljard kubieke meter in 2023 en is vorig jaar in Zeebrugge voor 1,71 miljard euro aan gas verwerkt.

Een contract van 20 jaar met een waarde van 1 miljard euro, afgesloten in 2015, maakt dat het Russische energiebedrijf Yamal LNG grote hoeveelheden vloeibaar gas naar Zeebrugge kan verschepen met speciale ijsbrekertankers. Fluxys verdient 50 miljoen euro per jaar aan zijn overslagcontract met het Russisch gasbedrijf Yamal LNG.

Een deel van dit gas is bestemd voor Europa, waar heel wat landen op zoek zijn naar nieuwe bevoorradingsroutes nu de Russische gaspijpleidingen naar het continent grotendeels zijn afgesloten. De aanvoer van Ing naar Europese landen zou zelfs toenemen, wat toch bijzonder cynisch is. België is slechts in beperkte mate afhankelijk van dit Russisch gas (4,4 procent van de gastoevoer op dit ogenblik).

Het gros van de uitvoer van het Russisch Ing vanuit Zeebrugge gaat naar onder meer China en Japan. In de winter is de kortste route vanuit Jamal naar het Verre Oosten over de Noordelijke IJszee namelijk helemaal dichtgevroren. De Russen moeten dan kiezen voor een route via West-Europa, de Middellandse Zee, het Suezkanaal en de Indische Oceaan richting India, China, Japan en Zuid-Korea.

Opbrengsten financieren de oorlog tegen Oekraïne

De opbrengsten van de verkoop van dit gas helpen het Kremlin zijn oorlogsverrichtingen te financieren. Een deel van de opbrengst zou via Yamal ook gaan naar de privé-militie Redoet van oligarch Gennadi Timtsjenko.

Zo is een situatie ontstaan die niet uit te leggen of te verantwoorden valt: er is een embargo op de aanvoer van Russisch gas via pijpleidingen, maar intussen blijft op grote schaal de doorvoer van Ing via Zeebrugge plaats vinden. Waar het Kremlin ook de nodige fiscale inkomsten uit puurt (geschat op 1 miljard €).

De regering van Oekraïne liet al weten dat dit een groot probleem is en plaatste Fluxys zelfs een tijd lang op de lijst van internationale sponsors van de Russische oorlog tegen Oekraïne.

De verhoogde productie en aanvoer van Arctisch gas vormt tegelijk een groot klimaatprobleem.

Vandaar dat zowel vredesorganisaties als de milieubeweging aandringen op het stopzetten van de in- en doorvoer van het Russisch Ing.

Fluxys beriep zich op haar contractuele verbintenissen en stelde bevreemd te zijn voor hoogoplopende schadeclaims. Het overslagcontract met Yamal LNG zou volgens Fluxys alleen verbroken kunnen worden na een Europese beslissing. Dit standpunt wordt tegelijk ook betwist, omdat overmacht kan ingeroepen worden. Ook het argument dat de gasbevoorrading van onze oosterbuur Duitsland in het

gedrang zou brengen, klopt volgens de milieubeweging slechts ten dele. Intussen liet ook de Duitse energieminister weten dat Duitsland geen Russisch gas meer nodig heeft. Het grootste deel van het gas wordt doorgevoerd naar verre oorden zoals China.

Groot-Brittannië besliste wel tot een aanvoerverbod als vergelding voor de Russische inval in Oekraïne.

Europees lijkt er nu toch een doorbraak in de maak en stuurt men aan op een doorvoerverbod in het kader van de goedkeuring van een 14de economisch sanctiepakket tegen Rusland. Vanuit het Belgische voorzitterschap werd hier hard op aangedrongen. De Europese commissaris voor Energie, Kadri Simson, liet onlangs weten dat Europa geleidelijk de druk wil opvoeren op importeurs van Russisch Ing om hun aankopen te verminderen. Ook de Belgische minister van Energie Tinne Van der Straeten pleit daar al lang voor.

Een technische werkgroep gaat in opdracht van de Federale Regering aan de slag om te onderzoeken hoe Europa zo snel mogelijk de overslag van dat Russische Ing kan verbieden. In de studie wordt bekeken wat de gevolgen zijn voor de bestaande contracten. Een verbod zou een geval van overmacht betekenen. Daarnaast mag een verbod de bevoorradingszekerheid en de koopkracht niet in gevaar brengen. En uiteraard moeten alle Europese havens meedoen, zodat het Europese level playing field niet in gevaar komt.

Het is dan van belang dat zo snel mogelijk alle neuzen in dezelfde richting wijzen. De Federale Regering wil een doorvoerverbod in afspraak met alle Europese partners. Ook Fluxys en de gemeentelijke aandeelhouders van Fluxus dienen hun verantwoordelijkheid te nemen.

En het is aan de Vlaamse Regering om een dergelijk doorvoerverbod ook voluit te steunen.

Zelfs als dit tot een lichte verhoging van de gasprijs zou zorgen. Onze principiële steun vóór Oekraïne en een duidelijke afwijzing van de Russische agressie zijn van groter belang. Bovendien zijn de gasprijzen eerder in dalende lijn door een overaanbod aan Ing. Volgens De Standaard stevent er op dit ogenblik "een vloedgolf aan Ing" af op Europa.¹

Het algemeen belang, het afwijzen van elke directe of indirecte steun voor de Russische agressie in Oekraïne en het afwijzen van de toenemende gasexploitatie in Noordpoolgebied, moet primeren op enge commerciële belangen.

Mieke SCHAUVLIEGE
Meyrem ALMACI
Jeremie VANEECKHOUT
Staf AERTS

¹ 'Een vloedgolf aan Ing stevent op Europa af', via https://www.standaard.be/cnt/dmf20240428_95450124

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op
 - 1° het feit dat de doorvoer van grote volumes van lng via de lng-terminal van de haven van Zeebrugge, aanzienlijke inkomsten genereert voor de Russische regering die worden aangewend voor de financiering van de oorlog tegen Oekraïne;
 - 2° het Oekraïens Nationaal Agentschap voor Corruptiepreventie Fluxys vanwege deze inkomsten tijdelijk op de lijst van internationale sponsors van oorlog plaatste;
 - 3° het opvoeren van de exploitatie van aardgas in de Noordpoolgebieden ook in toenemende mate een probleem vormt voor het klimaat;
 - 4° de Europese Unie en ook ons land de ambitie hebben om zo snel mogelijk hun afhankelijkheid van fossiel brandstoffen, inclusief gas, af te bouwen, door onder meer in het kader van Repower EU de investeringen in hernieuwbare energie te blijven opvoeren en versnellen;
 - 5° de intern-Belgische bevoegdheidsverdeling die een overeenstemming van de Federale Regering en de gewesten in deze materie vereist;
- overwegende dat het niet te verantwoorden is dat er tot vandaag nog geen Europese sancties werden genomen tegen de Russische gassector;
- vraagt de Vlaamse Regering
 - 1° om de inspanningen van de Federale Regering om te komen tot een Europees doorvoerverbod van Russisch lng in Europese havens, en in het bijzonder in de haven van Zeebrugge, maximaal te ondersteunen,
 - 2° om tegelijk ook op aan te dringen op de gefaseerde instelling van een invoerverbod van lng voor Europees gebruik,
 - 3° om er bij Fluxys en de lokale besturen die aandeelhouder zijn van Fluxys, op aan te dringen om zo snel mogelijk werk te maken van het verbreken van het contract met het Russisch gasbedrijf Yamal, eens daartoe op Europees niveau de mogelijkheid gecreëerd is.

Mieke SCHAUVLIEGE
Meyrem ALMACI
Jeremie VANEECKHOUT
Staf AERTS